

Efterlängtd lärobok om kolposkopi och cervixpatologi

Albert Singer, John M Monaghan. **Lower genital tract precancer colposcopy, pathology, and treatment.** London–Edinburgh: Blackwell Scientific Publications Ltd, 1994. Pris ca 2 100 kr. ISBN 0865-4223-03.

Recensent: överläkare Eva Rylander, universitetslektor, kvinnokliniken, Danderyds sjukhus, Stockholm.

Precancerösa och andra epitelförändringar i nedre genitalregionen är en av de vanligaste orsakerna till gynekologisk utredning och behandling. Omkring 40 000 kvinnor per år blir i Sverige kallade för ny provtagning och utredning på grund av atypiskt eller svårbedömt cellprov.

Nestor på området

Albert Singer, professor i gynekologi och verksam i London, snart nog nestor inom området, har publicerat ett stort antal vetenskapliga artiklar och lärobokskapitel om precancerösa cervixförändringar. Han har även föreläst i ämnet över hela världen under de senaste decennierna. Förutom produktion av läromedel bl a atlas om gynekologisk operationsteknik har han organiserat och deltagit i ett oändligt antal kurser i kolposkopi och laserkirurgi.

Heltäckande bild

Denna lärobok i kolposkopi och cervixpatologi, som A Singer nu producerat i samarbete med J Monaghan, gynekologisk onkolog, Newcastle, är efterlängtd. Det beror dels på att ett par framstående tidigare böcker i ämnet har utgått, dels på att äntligen sambandet mellan genitala papillomvirus och utveckling av precancerösa förändringar i genitalslemhinnorna belyses för kliniker i en kolposkopiatlas.

Molekylärbiologi, cytologi, histologi och kolposkopisk värdering av den aktuella vävnaden diskuteras i förhållande till varandra. Inte bara cervix utan även övriga slemhinne- och hudområden i nedre genitalregionen avhandlas, och det är sålunda en mycket ambitiös bok med målsättning att ge en heltäckande bild av diagnostik och behandling inte bara av

cervix utan även av vagina, vulva och anus.

Behandlingsalternativ diskuteras

En del kontroversiella områden diskuteras. Som exempel kan nämnas cervixskrapning, vilket man i England, i motsats till USA, tycker är en dålig metod och som sällan har någon plats i utredningen. Man förordar i stället diagnostisk konisation i de fall då kolposkopiundersökningen ger misstanke om att förändringarna sträcker sig upp i cervixkanalen.

I Sverige finns två skolor när det gäller behov av cervixskrapning. Trots försök har inte enighet i handläggandet kunnat uppnås.

Svårigheter att skilja mellan subklinisk papillomvirusinfektion och immatur metaplasia påtalas, och differentialdiagnostiska problem vid diverse vulvovaginala infektioner berörs.

Indikationer för expektans, alternativt kirurgi av lindriga epitelförändringar diskuteras, och de i dag använda behandlingsalternativen beskrivs omsorgsfullt.

Dålig bildhantering

Tyvärr, som så ofta i andra böcker av liknande slag, är en del bilder otydliga. Av bildtexten att döma förstår man att originalen måste haft bättre skärpa och andra färgnyanser. Vissa bilder saknar tyvärr de pilar och siffror som bildtexten hänvisar till. Ganska ofta saknas särskild bildtext, och man får leta i löpande text efter beskrivningen. Det gör att det kan vara svårt att bara studera bilderna, men det stimulerar samtidigt till att läsa texten noggrant. Ett stort antal bilder och teckningar är lånade med benäget tillstånd av andra författare från flera tidigare läroböcker i ämnet. Därigenom har författarna kunnat sammanföra de hittills vunna internationella erfarenheterna i en bok.

Utmärkt lärobok

Detta är en utmärkt lärobok för alla de doktorer som tar hand om kvinnor med cellförändringar men som trots det har begränsade kunskaper om det biologiska skeendet på cervix.

Ökad förståelse för naturalhistorien av cervixförändringar kommer att kunna bidra till att tendensen till överbehand-

ling reduceras. Samtidigt borde risken för förbiseende av cytologiska signaler om cervixneoplas och »doktors' delay» kunna minskas. •

Lättillgängligt om samtalets betydelse i vården

Patricia East. **Counselling in medical settings.** 153 sidor. Buckingham–Philadelphia: Open University Press, 1995. Pris £ 10.99. ISBN 0-335-19241-6.

Recensent: kurator Karin Aluko, akutmottagningen, Karolinska sjukhuset, Stockholm.

Efterfrågan på kuratorer/samtalsterapeuter har ökat dramatiskt i den brittiska sjukvården på senare år. Enligt författaren har detta att göra med att man, inom vården, alltmer kommit att acceptera den sk helhetssynen på människan. Kroppsliga, själsliga, sociala, känslomässiga och miljömässiga faktorer samverkar och påverkar människans förmåga till tillfrisknande.

Trots att detta synsätt vunnit insteg, är det inte alltid lätt att som samtalsterapeut finna sin självklara plattform i den medicinska världen. Anledningarna härtill återfinns på flera olika plan. Terapeuterna har olika bakgrund och utbildning, riktlinjer och befattningsbeskrivningar saknas helt eller är oklara, förväntningarna från arbetsteamet och från patienterna är mångskiftande, möjligheterna till handledning och fortbildning ser olika ut etc.

Svårt profilera yrkesrollen

Boken beskriver förhållandena i den brittiska sjukvården, men det mesta av innehållet går tåmligen lätt att överföra till svenska förhållanden. Den kurator som läser boken känner väl igen de svårigheter som man ofta ställs inför, bl a vad gäller profileringen av yrkesrollen. Det psykosociala fältet är brett och förväntningarna från olika håll ytterst varierande.

Som kurator är man ofta ensam i sin yrkeskategori och det händer att man hamnar mitt emellan patienten och övriga i arbetsteamet. Författaren pekar på hur viktigt det är att man i ett arbetsteam har förståelse och respekt för varandras arbetsfält. Kuratorsinsatserna skall uppfattas som ett nödvändigt och värdefullt komplement till den rent medicinska vården och aldrig som en konkurrerande, rivaliserande verksamhet.

I detta sammanhang tar författaren också upp vikten av att kuratorer har en enhetlig utbildning, vilket hjälper till att tydliggöra kompetensen. I förhållande till England förefaller vi ha tämligen strikta krav på utbildning; för att vara kurator t ex krävs att man har socio-nomexamen.

Lönsam behandling

East redovisar ett antal undersökningar och hänvisar till många olika rapporter och forskningsresultat, där hon påvisar att man kan sänka kostnaderna för medicin genom att erbjuda alternativa tjänster, såsom samtal, rådgivning etc. Författaren betonar vikten av dokumentation och forskning – man måste kunna visa att behandlingen haft betydelse för patientens tillfrisknande och att man som samtalsbehandlare är lönsam för alla parter.

De flesta kuratorer i England återfinns inom primärvården. I svenska primärvården finns endast ett fåtal kuratorer. Diskussionen om behovet av kuratorer i primärvården pågår, och boken har en hel del att tillföra den diskussionen.

Exempel och fallbeskrivningar

Boken är lättillgänglig både vad gäller språk och uppläggning. Framställningen levandegörs av en rad exempel och fallbeskrivningar. Människor berättar om sin sjukdom och hur samtalet varit dem till hjälp. Även terapeuterna delger sina tankar om arbetet och beskriver på ett intresseväckande sätt både det svåra och givande i att komma nära drabbade människor.

Författaren är tydlig avseende helhetssynens betydelse, denna måste bibehållas och vidareutvecklas inom vården. Som kurator har man naturligtvis lätt att ta till sig innehållet i denna bok, men den kan läsas med behållning, inte bara av kuratorer, utan även av andra yrkeskategorier och gärna av beslutsfattare inom vården. •